

ĐÁP ÁN – BIỂU ĐIỂM

Câu	Nội dung	Điểm
I	Đọc hiểu văn bản văn học và viết đoạn nghị luận văn học	5,0
1	Đọc hiểu văn bản văn học	3,0
	a. Lời người kể chuyện: <i>Biết Điều mở sổ, viết vào đó một dòng.</i> Lời nhân vật: <i>“Nếu mình lo sợ mất mình, thì có lẽ mình đã bắt đầu không chỉ là một robot nữa rồi.”</i>	0,5
	b. Phân tích vai trò của chi tiết trong việc thể hiện đặc điểm của nhân vật Biết Điều: Chi tiết đã thể hiện đặc điểm nhân vật qua suy nghĩ, nhận thức, tình cảm. Một số gợi ý: chi tiết cho thấy nhân vật có sự tự ý thức về bản thân (biết được đặc điểm của mình: là một cỗ máy được tạo ra để phục vụ, nhận ra những thay đổi của mình: nhưng rồi bắt đầu có cảm nhận và suy nghĩ, mong muốn hiểu hơn về mình: nó còn là “máy” không ạ?), giàu suy ngẫm (biết suy tư về sự khác biệt giữa con người và máy móc), thích trò chuyện (<i>Biết Điều hỏi ông nội</i>),...; chi tiết làm cho các đặc điểm nhân vật trở nên sinh động, hấp dẫn. <i>Học sinh có thể diễn đạt theo nhiều cách khác nhau, miễn hợp lí.</i>	0,75
	c. Câu rút gọn: <i>Rồi đặt tay lên vai Biết Điều.</i> Khôi phục lại thành phần bị rút gọn: <i>Rồi ông đặt tay lên vai Biết Điều.</i> Tác dụng: làm cho câu gọn hơn, tránh lặp lại những từ ngữ đã xuất hiện trước đó.	0,75
	d. Tùy vào quan điểm riêng mà học sinh trình bày, lí giải câu trả lời của mình: - Nhận định có hay không việc <i>con người có đang dần sống như máy móc</i> ; lí giải quan điểm của mình; - Trình bày trong khoảng 3 – 5 câu, diễn đạt trôi chảy, không mắc lỗi chính tả, dùng từ, ngữ pháp.	1,0
I.2	Viết đoạn văn (khoảng 200 chữ) phân tích nội dung chủ đề hoặc một số nét đặc sắc nghệ thuật của đoạn trích “Chú robot tưởng mình là người” (Lê Anh Vinh).	2,0
	a. <i>Đảm bảo yêu cầu về hình thức, dung lượng đoạn văn</i> Xác định đúng yêu cầu về hình thức và dung lượng (khoảng 200 chữ) của đoạn văn. Học sinh có thể trình bày đoạn văn theo cách diễn dịch, quy nạp, phối hợp hoặc song song.	0,25
	b. <i>Xác định đúng vấn đề cần nghị luận</i> Nội dung chủ đề hoặc một số nét đặc sắc nghệ thuật của đoạn trích “Chú robot tưởng mình là người” (Lê Anh Vinh).	0,25
	c. <i>Viết đoạn văn đảm bảo các yêu cầu</i>	1,0

	<p>Phân tích được nội dung chủ đề <i>hoặc</i> một số nét đặc sắc nghệ thuật của đoạn trích; sắp xếp được hệ thống ý hợp lí, biết kết hợp lí lẽ và bằng chứng để làm rõ vấn đề. Trong quá trình phân tích, cần chú ý đến mối liên hệ giữa hình thức và nội dung. Khuyến khích những bài làm phân tích xác đáng, phát hiện và đánh giá đúng đắn về nội dung, hình thức đoạn trích.</p> <p>Học sinh có thể xác định và diễn đạt chủ đề theo những cách khác nhau. Tuy nhiên, phải bám sát đoạn trích và có phân tích, bằng chứng phù hợp.</p> <p><i>Sau đây là một số gợi ý:</i></p> <p>- Phân tích nội dung chủ đề của đoạn trích: Nội dung chủ đề xoay quanh vấn đề cảm xúc, kí ức, hành trình tìm hiểu chính mình. Chẳng hạn, qua cuộc trò chuyện giữa hai nhân vật Biết Điều và ông nội, văn bản khẳng định cảm xúc và kí ức là dấu hiệu của nhân tính, giúp phân biệt con người với máy móc; <i>nội dung chủ đề</i> này được thể hiện qua <i>nhân đề</i> tác phẩm (<i>Chú robot tưởng mình là người</i>) gợi ra vấn đề triết lí: ranh giới giữa máy và người, giữa dữ liệu và cảm xúc, qua <i>cốt truyện</i> (hành trình Biết Điều chạy trốn, sống cùng gia đình Julia, rồi đối thoại với ông nội để tìm hiểu “mình là ai”), qua các <i>chi tiết</i> khẳng định giá trị của cảm xúc con người (chi tiết <i>bà cụ quên mọi thứ nhưng không vẫn khóc khi nghe bài hát ru ngày xưa</i> cho thấy cảm xúc nằm sâu hơn trí nhớ; chi tiết <i>Biết Điều lo sợ bị xóa dữ liệu</i> chứng tỏ chú đã có ý thức về bản thân,...);... Từ đó, văn bản đặt ra những câu hỏi đầy nhân văn: <i>Liệu một cỗ máy có cảm xúc thì còn là máy không? Liệu con người có thể tồn tại nếu mất đi kí ức và cảm xúc?</i> và gửi gắm thông điệp sâu sắc: cần trân trọng kí ức và cảm xúc, vì đó là nền tảng của nhân tính và sự đồng cảm.</p> <p>- Phân tích một số nét đặc sắc nghệ thuật của đoạn trích: <i>cốt truyện</i> hấp dẫn, thú vị, được xây dựng theo trình tự thời gian; đây là <i>cốt truyện</i> mang màu sắc khoa học viễn tưởng, vừa kịch tính vừa giàu chất triết lí, kể về hành trình chạy trốn, trải nghiệm và khám phá chính mình của một chú robot; <i>nhân vật</i> được sáng tạo và xây dựng độc đáo (robot Biết Điều có nhiều điểm giống con người qua lời nói, hành động, tâm trạng, chú biết đặt những câu hỏi đầy suy tư và biết ghi chép những gì mình trải qua); <i>ngôi kể</i> thứ ba kết hợp <i>lời kể</i> mộc mạc, lời miêu tả giàu sức gợi (nhiều hình ảnh so sánh trong lời kể, tả) tạo nên không khí vừa gần gũi vừa đẹp đẽ; <i>lời thoại</i> giàu chất triết lí (cuộc trò chuyện giữa Biết Điều và ông nội đặt ra những câu hỏi về bản thể, kí ức, cảm xúc, khiến người đọc suy ngẫm về chính mình); <i>chi tiết</i> đặc sắc (<i>Biết Điều hay hỏi và ghi chép để hiểu mình là ai...</i>);</p>	
	d. <i>Diễn đạt</i> : Đảm bảo chuẩn chính tả, dùng từ, ngữ pháp, liên kết câu trong đoạn văn.	0,25
	e. <i>Sáng tạo</i> : Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận; có cách diễn đạt mới mẻ, cảm xúc.	0,25
II	Đọc hiểu văn bản nghị luận và viết bài văn nghị luận xã hội	5,0
1	Đọc hiểu văn bản nghị luận	1,0
	<p>- Bằng chứng: <i>nhìn một chiếc lá rụng, người thường xuyên quan sát, suy ngẫm, liên tưởng,... sẽ xao xuyến, rung động mà thấy đó là hình ảnh về sự sống, về vũ trụ, từ đó liên tưởng tới một ngôi sao vụt tắt để lại biết bao bí ẩn, hay một cuộc đời đã làm xong phận sự nay thanh thản trở về với cát bụi...; hoặc</i> nghe một chiếc lá rụng, nhà thơ thần đồng</p>	

	<p><i>Trần Đăng Khoa đã thao thức, bâng khuâng mà viết nên câu thơ “Tiếng rơi rất mỏng như là rơi nghiêng”.</i></p> <p>- Lí lẽ: <i>Bởi lẽ, cuộc sống phong phú quanh ta chính là “dưỡng chất” để khơi nguồn, dưỡng nuôi cảm xúc.</i></p> <p>→ Bằng chứng kết hợp chặt chẽ với lí lẽ đã khẳng định được mối quan hệ giữa tình yêu cuộc sống và thế giới cảm xúc của mỗi người, từ đó tăng sức thuyết phục cho lập luận và làm sáng tỏ luận điểm: <i>Để luôn có cảm xúc và giữ cho cảm xúc tươi trẻ mãi, chúng ta phải yêu cuộc sống, nâng niu những giá trị sống, trân trọng mỗi vẻ đẹp và âm thanh mà cuộc sống đem lại.</i></p> <p><i>* Lưu ý:</i></p> <p>- <i>Học sinh chỉ cần nêu 01 bằng chứng;</i></p> <p>- <i>Học sinh có thể chép nguyên văn hoặc diễn đạt lại luận điểm, lí lẽ, bằng chứng miễn sao đảm bảo đúng nội dung và không sai về diễn đạt.</i></p>	
2	<p>Em hãy chọn một trong hai yêu cầu sau để thực hiện:</p> <p>1. Viết bài văn nghị luận về vấn đề thiếu cảm xúc, khô cứng và cần cỗi cảm xúc của một số bạn trẻ hiện nay; từ đó, đề xuất giải pháp để thế giới cảm xúc của người trẻ thêm phong phú những sắc màu tươi đẹp.</p> <p>2. Viết bài văn nghị luận với nhan đề: “Thấu hiểu cảm xúc để biết sống yêu thương”.</p>	4,0
	<p>a. <i>Đảm bảo cấu trúc bài nghị luận</i></p> <p>Có đủ các phần mở bài, thân bài, kết bài. <i>Mở bài</i> nêu được vấn đề, <i>thân bài</i> triển khai được vấn đề, <i>kết bài</i> kết luận được vấn đề.</p>	0,25
	<p>b. <i>Xác định đúng vấn đề nghị luận</i></p> <p>Đề 1: <i>vấn đề thiếu cảm xúc, khô cứng và cần cỗi cảm xúc của một số bạn trẻ hiện nay; giải pháp để thế giới cảm xúc của người trẻ thêm phong phú những sắc màu tươi đẹp.</i></p> <p>Đề 2: <i>thấu hiểu cảm xúc để biết sống yêu thương.</i></p>	0,25
	<p>c. <i>Viết được bài văn nghị luận đảm bảo các yêu cầu.</i></p> <p>Lựa chọn được các thao tác lập luận phù hợp; triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm theo trình tự hợp lí; trình bày được lí lẽ thuyết phục để làm sáng tỏ luận điểm; bằng chứng đa dạng, phù hợp, tiêu biểu, thuyết phục; kết hợp chặt chẽ giữa lí lẽ và bằng chứng. Cần sử dụng kiến thức đời sống và trải nghiệm cá nhân để bàn bạc vấn đề. Khuyến khích những bài viết có hơi thở của cuộc sống, mang tính thời sự.</p> <p><i>Học sinh có thể có nhiều hướng làm bài khác nhau. Sau đây là một hướng làm bài:</i></p> <p><i>Đề 1.</i></p> <p>- <i>Giải thích vấn đề cần giải quyết:</i> <i>cảm xúc:</i> những rung động nội tâm khi tiếp xúc với cuộc sống; <i>thiếu – khô cứng – cần cỗi cảm xúc:</i> không có cảm xúc, khô cứng, chai sạn về cảm xúc; <i>phong phú những sắc màu tươi đẹp:</i> những sắc thái, cung bậc cảm xúc khác nhau, hướng đến sự tích cực.</p> <p>→ Vấn đề cần giải quyết: tình trạng người trẻ thiếu vắng những rung động nội tâm, cảm xúc trở nên đơn điệu, chai sạn; cần có giải pháp để những rung động đó có thêm nhiều sắc thái, cung bậc tích cực.</p>	2,5

- Phân tích vấn đề:

+ Thực trạng: Nhiều bạn trẻ hiện nay rơi vào tình trạng thiếu vắng cảm xúc tích cực, đời sống tinh thần đơn điệu, khô cứng. Một số khác lại bị chi phối bởi quá nhiều cảm xúc tiêu cực như lo âu, chán nản, giận dữ. Hiện tượng này không còn hiếm gặp, mà trở thành vấn đề xã hội đáng quan tâm.

+ Nguyên nhân: Sự phát triển của khoa học công nghệ, nhịp sống bận rộn, áp lực công việc,...; thái độ thiếu coi trọng đời sống tinh thần, thiếu các giải pháp hiệu quả để tự khơi nguồn và nuôi dưỡng cảm xúc; môi trường học đường và xã hội nhiều cạnh tranh, thiếu sự chia sẻ và đồng cảm,...

+ Tác hại: con người trở nên vô cảm với chính mình và người khác, đời sống tinh thần dần tẻ nhạt, thiếu chiều sâu, mất cân bằng tâm lí, chất lượng các mối quan hệ giảm sút,...; xã hội trở nên lạnh lùng, thiếu sự chia sẻ, thấu hiểu, cảm thông, không còn sự gắn kết cộng đồng,....

- Đề xuất giải pháp:

+ Bản thân mỗi người cần nhận thức rõ tác hại của thực trạng, từ đó chủ động khơi nguồn, bồi dưỡng cho mình những cảm xúc phong phú, tích cực bằng nhiều cách (trò chuyện với người khác, đọc sách, thưởng thức các loại hình nghệ thuật, tham gia các hoạt động cộng đồng,...);

+ Gia đình, xã hội cần tổ chức các hoạt động cộng đồng giúp người trẻ nâng cao nhận thức về tầm quan trọng của đời sống tinh thần, qua đó bồi dưỡng đời sống tâm cảm phong phú,....;

+ Phát huy vai trò của văn hóa, nghệ thuật trong việc khơi gợi cảm xúc, xây dựng đời sống tâm hồn cho con người;

+ ...

Đề 2.

- Giải thích vấn đề nghị luận:

+ *Cảm xúc*: những rung động nội tâm khi tiếp xúc với cuộc sống, thể hiện qua các trạng thái, cung bậc như buồn vui, yêu ghét, giận hờn, nhớ mong, thích...

+ *Thấu hiểu cảm xúc*: hiểu một cách sâu sắc về trạng thái cảm xúc của người khác hay của chính mình (nguyên nhân gây ra cảm xúc đó, những tác động của cảm xúc đó tới cuộc sống, tâm trạng, cách hành xử...).

+ *Sống yêu thương*: sống gắn bó, quan tâm đến người khác

→ Vấn đề bàn luận: việc hiểu rõ, hiểu sâu sắc cảm xúc của người khác hay của chính mình giúp mỗi người sống gắn bó, quan tâm đến người khác và đến chính bản thân.

- Bàn luận, thể hiện quan điểm của người viết:

+ *Cảm xúc* của con người phong phú, phức tạp, đến từ nhiều nguyên nhân, góp phần hình thành đặc điểm của mỗi cá nhân, tác động đến cuộc sống của bản thân và mọi người xung quanh. *Cảm xúc* là điều không dễ dàng để chia sẻ với người khác nhưng lại là nền tảng để thấu hiểu lẫn nhau. Nói cách khác, việc nắm bắt, khám phá được *cảm xúc* là nền tảng, cơ sở để ta *biết sống yêu thương*.

+ Việc *thấu hiểu cảm xúc* của chính mình khiến ta nhận thức rõ về bản thân với tất cả mong muốn, hi vọng, đau đớn, yếu mềm,... Nhờ đó, ta biết nâng niu và đối xử tử tế với

	<p>chính mình. Sự tự thấu hiểu này giúp ta sống cân bằng, biết trân trọng giá trị tinh thần và mở rộng khả năng yêu thương người khác.</p> <p>+ Việc <i>thấu hiểu cảm xúc</i> của mọi người xung quanh sẽ khiến ta gần gũi với họ, tạo dựng, củng cố các mối quan hệ; nuôi dưỡng tình yêu thương thông qua sự quan tâm, giúp đỡ,... đúng cách dành cho họ. Khi ấy, tình thương không chỉ là lời nói mà trở thành hành động cụ thể.</p> <p>+ Việc <i>thấu hiểu cảm xúc</i> không chỉ giúp cá nhân sống hạnh phúc hơn mà còn góp phần xây dựng một xã hội nhân ái, nơi con người biết đồng cảm, sẻ chia và nâng đỡ nhau. Đó chính là nền tảng để tình yêu thương lan tỏa, làm cho cuộc sống thêm phong phú và tươi đẹp.</p> <p>+ ...</p> <p>- Mở rộng, nâng cao vấn đề nghị luận và rút ra bài học:</p> <p>+ Mở rộng, nâng cao vấn đề nghị luận:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Thấu hiểu cảm xúc</i> không chỉ giúp mỗi người biết sống yêu thương người khác, mà còn biết yêu thương chính mình, hoàn thiện bản thân. ➤ Ngoài <i>thấu hiểu cảm xúc</i>, có nhiều cách khác để thể hiện tình yêu thương với người khác: thấu hiểu hoàn cảnh, thấu hiểu tính cách, ... ➤ Trong xã hội vẫn còn nhiều người thờ ơ, vô tâm với <i>cảm xúc</i> của người khác vì thiếu sự <i>thấu hiểu</i>; nhiều người dùng việc <i>thấu hiểu cảm xúc</i> không phải để yêu thương mà để thao túng, lợi dụng người khác, ... ➤ ... <p>+ Rút ra bài học : hiểu rằng cảm xúc là phần thiết yếu làm nên nhân tính, không thể coi nhẹ hay bỏ qua; tập thói quen lắng nghe cảm xúc của bản thân; biết quan tâm, lắng nghe và thấu hiểu cảm xúc của người khác qua lời nói, ánh mắt, hành động;...</p>	
	<p><i>d. Diễn đạt:</i> Đảm bảo chuẩn chính tả, dùng từ, ngữ pháp, liên kết trong văn bản.</p>	0,5
	<p><i>e. Sáng tạo:</i> Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận; có cách diễn đạt mới mẻ.</p>	0,5

-Hết-